

Aan de minister van Buitenlandse Zaken, De heer S.A. Blok
Aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw drs. K.H. Ollongren

Per e-mail:

CC: - de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken,
- de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie voor Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking,
- de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Datum	Doorkiesnummer
24 november 2020	
Ons kenmerk	Email contactpersoon
Betreft / Onderwerp	Bijlage(n)
Reactie op vonnis over ontslag wegens melding van integriteitsschendingen; bescherming van klokkenluiders in Nederland	-

Geachte heer Blok, geachte mevrouw Ollongren,

De kantonrechter heeft bij vonnis van 9 september 2020 geconcludeerd dat een werknemer op de ambassade van Nigeria ten onrechte ontslagen is wegens melding van integriteitsschendingen. Voor de kantonrechter is voldoende komen vast te staan dat het ontslag van werknemer verband houdt met de door haar gedane klokkenluidersmelding, zodat sprake is van een kennelijk onredelijke opzegging van de arbeidsovereenkomst (overweging 4.31). Deze zaak heeft ook internationale aandacht gekregen.¹

Op 13 november 2020 stelt de minister van Buitenlandse Zaken in zijn schriftelijke beantwoording van Kamervragen, dat deze conclusie van de kantonrechter onjuist is. Hij blijft zich op het standpunt stellen dat het ontslag van de medewerker *niet* het gevolg was van haar integriteitsmelding. Dat de kantonrechter anders oordeelde was te wijten aan gebrek aan overtuigingskracht van het ministerie. Tegelijkertijd legt de minister zich bij de uitspraak van de kantonrechter neer, aangezien hij niet in hoger beroep gaat.

Wij vragen ons af of de minister begrijpt welke impact deze reactie op het vonnis heeft? De klokkenluider is haar baan kwijtgeraakt, terwijl de relatie met haar melding wordt ontkennd en degene op wie haar melding van een integriteitsschending betrekking had – de ambassadeur van Nigeria – een andere functie heeft gekregen. Bovendien ondermijnt zijn reactie de bereidheid van medewerkers van het ministerie om vermoedelijke integriteitsschendingen te melden. De boodschap die de minister hen heeft gegeven is dat eventuele integriteitsmeldingen niet alleen disciplinair zullen worden bestraft, zelfs met ontslag, maar dat hij zich zelfs niet zal neerleggen bij een rechterlijke uitspraak dat

¹ OECD, Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Phase 4 Report: Netherlands, p. 22, 31, 59. "In light of the disclosure of confidential information relating to ongoing criminal proceedings by a Dutch ambassador and the recent decision of the Court of The Hague on the wrongful dismissal of the whistleblower who reported the incident, the lead examiners have serious Article 5 concerns. Therefore, they recommend that the Ministry of Foreign Affairs conduct systematic training among Dutch officials posted abroad on its protected reporting framework, the standards set out in the Convention, including Article 5, and the confidential nature of criminal investigations."

een dergelijke handelwijze onjuist is. Hoe kan dit anders worden gezien dan een gebrek aan respect voor de rechtspraak in Nederland?

Het ministerie is er niet in geslaagd de rechter te overtuigen en daaruit moeten volgens de minister lessen worden getrokken, zodat dit de volgende keer wel lukt. Dat lijkt de strekking van zijn beantwoording van de Kamervragen 2 en 3.

Om te bereiken dat alle BZ-medewerkers zich vrij en veilig voelen om een vermoedelijke integriteitsschending te melden, is naar onze stellige overtuiging een fundamenteel andere houding tegenover de melders en rechterlijke uitspraken nodig.

Voor de medewerker die een integriteitsschending vermoedt en daarvan melding maakt, is het van groot belang dat die melding wordt opgepakt en serieus wordt onderzocht. Daartoe is ook behoefte aan duidelijkheid over de integriteitsnormen. In zijn beantwoording van de vragen 12 en 13 merkt de minister op dat het huidige beleid – inclusief de geleerde lessen – duidelijk is, evenals de belangentegenstellingen in de complexe context. Gelet op het voorgaande betwijfelen we dat zeer. Hier valt naar onze mening nog veel te verbeteren.

Dat laatste geldt ook in algemene zin voor de bescherming van klokkenluiders in Nederland. De *OECD Working Group on Bribery* beveelt Nederland in dat verband het volgende aan:

- a. *amend the Whistleblower Authority Act to transpose the EU Whistleblower Protection Directive, as a priority and implement, as appropriate, the recommendations of the various evaluations of the Whistleblower Authority, to ensure that public and private sector employees that report suspected acts of foreign bribery are protected from discriminatory and disciplinary action;*
- b. *conduct training and awareness raising activities for the private sector and public agencies, specifically the Ministry of Foreign Affairs, on implementing the WAA's requirements for effective internal protected reporting mechanisms and its amendments, once enacted; and*
- c. *ensure clear guidance and training are provided to the Whistleblower Authority officials on procedures for detection and reporting of the foreign bribery offence to criminal law enforcement authorities.*²

De FNV ondersteunt deze aanbevelingen van harte. Wij spreken onze zorg uit over de minimalistische manier waarop Nederland de bedoelde Europese richtlijn in onze nationale wetgeving wil implementeren en wijzen daarbij op de uiterst kritische reacties op het voor internetconsultatie voorgelegde voorontwerp, waaronder de gezamenlijke reactie van sociale partners in de private en publieke sector d.d. 1 september 2020³.

Maar ook over de uitvoering van de beschermende bepalingen in de praktijk maken we ons zorgen. Een belangrijke verbetering in de bescherming van klokkenluiders, waartoe de richtlijn verplicht, is een omkering van de bewijslast. Wanneer een klokkenluider na de melding van een misstand ontslagen wordt of anderszins wordt benadeeld, is het aan de werkgever om aan te tonen dat de betreffende sanctie of benadeling los staat van de melding. Slaagt de werkgever daar niet in, dan wordt het verband geacht aanwezig te zijn met alle gevolgen van dien. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling van deze beschermende bepaling dat de werkgever de uitspraak van de rechter naast zich neer kan leggen met als argument dat het verband er niet is, maar dat de rechter daar helaas niet van overtuigd kon worden. Wij menen dat de overheid hierin een voorbeeldfunctie moet vervullen.

² OECD, Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Phase 4 Report: Netherlands, p. 98.

Zie: <https://www.oecd.org/corruption/anti-bribery/Netherlands-Phase-4-Report-ENG.pdf>

³ Zie: <https://www.internetconsultatie.nl/klokkenluiders/reactie/144255/bestand>

Datum
24 november 2020

Kenmerk

Pagina
2

Graag zouden wij hierover met u beiden in gesprek gaan.

Met vriendelijke groet,

Tuur Elzinga,
Vicevoorzitter FNV